

درس سوم فارسی

موضوع: ارمغان ایران

یاد: هشم

تهیه کننده: زهرا چهارراهی

دیرستان: ۱۵ خرداد

استان: تهران

منطقه: ۴ تهران

شکفتن

سربه هم آورده دیدم برگ های غنچه را

اجتماعِ دوستانِ یکدم آمد به یاد ۲ جمله

معنی بیت : وقتی گلبرگ های غنچه را کنار هم دیدم اجتماع دوستان صمیمی ام به یادم آمد .

آرایه ی بیت : ۱) تشبیه (اجتماع دوستان به برگ های غنچه تشبیه شده است)
 ۲) سربه هم آورده کنایه از جمع بودن ۳ - یکدل کنایه از صمیمی

صائب تبریزی

در قرن یازدهم دیده به جهان گشود از شاه عباس دوم صفوی عنوان
((ملک الشعرائی)) دریافت کرد اشعار او عموماً غزل، مثنوی و قصیده
است

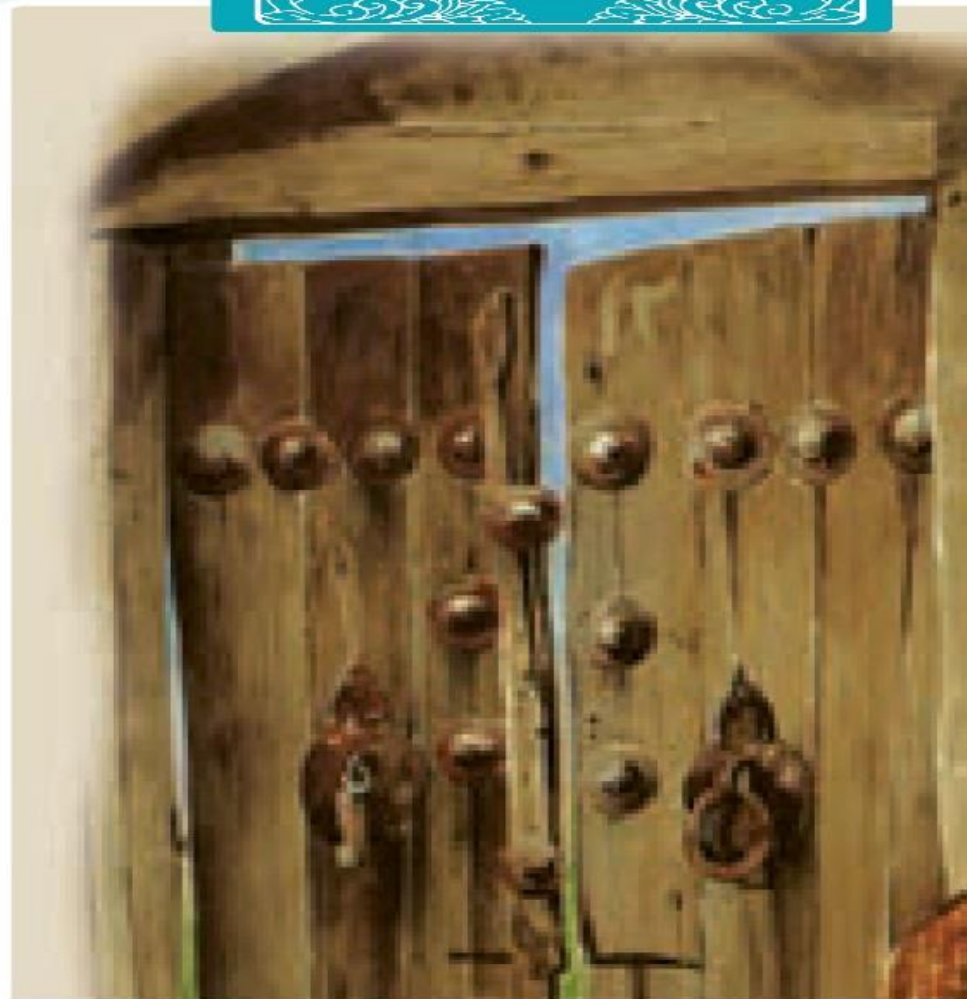
موضوع درس :ارمغان ایران

محتوای درس :قدر دانستن جوانان و نوجوانان از سرزمین ایران و قدردانی از بزرگان

لحن : اندرزی یا تعلیمی

نوع نشر : فارسی سره که در آن لغات بیگانه ی کمتری است

^{منادا} فرزندم! / هوشمند دلبندم! / ایران، سرزمین
^{عزیز} ^{قدیمی} ^{زمان طولانی} ما، سرزمینی است بس کهن که دیری در
^{در طول} درازنای تاریخ خویش، بزرگ‌ترین و آبادترین
^{اما} کشور جهان بوده است؛ ^{قوی} یک آنچه ایران ما را
^{بالا می برد} از دیگر کشورهای نیرومند جهان، جدا می‌دارد و
^{همیشه} برمی‌کشد، آن است که کشور ما همواره سرزمین
^{شکوه} ^{داناوی} ^{ادب آموخته} سیند فروغ و فرزانی و فره‌جنگلی بوده است.
^{مقدس} ^{روشنایی}

مردانگی

ایرانیان با دیگر مردمان، پیوسته به مردی و

داد و دانایی رفتار می کرده اند؛ ^{عدل} پهلوه نیست که

سرزمین ما را «ایران» می نامند که به معنی سرزمین

جوانمردان کسانی که از مادر آزاد و جوانمرد به دنیا آمده باشند

آزادگان است و آزادزادگان.

مقدس بارزش

دشمنان تیره رای و خیره روی ما نیز به ناچار، این سرزمین را بدین نام سپند و ارجمند

صفت عالی

می نامند و ایرانیان را به پاس آزادگی شان، می ستایند. بدین سان برترین و کرامی ترین

ارمغان ایران به دیگر سرزمین ها، اندیشه و خرد و فرهنگ بوده است. ^{عقل} ^{سوغات} ^{مراعات نظیر}

مترادف

گرمایم! می دانی که برترین و استوارترین ستایش آن است که بر زبان و خامه دشمن،
منادا

روان می شود؛ زیرا ستایشی است پیراسته از هر آلاشی. دشمنی که جز زشتی و پلشتی و
آلودگی پاکیزه

کاستی و ناراستی و ددی و بدی نمی تواند و نمی خواهد دید؛ هنگامی که ایران و ایرانی را
کم، نقص نادرستی وحشی گری

می ستاید، ناچار گردیده است که در برابر بزرگی و والایی این دو، سرفرود آورد و زبان
کنایه از تسلیم شدن بزرگی

به ستایش بگشاید.

نیک اندیشان

دانیان

باشکوه

شبه جمله

مبدا

مترادف

آری، میهن شکوهمند ما، این خاستگاه بخردان و دانیان و روشن رایان، این

پهلوان شجاع

مرکز

کانون روشنی و راستی، این کشور مردان کرد، یلان پردل، دلیران و شیران، پهلوانانی

پهلوان هم نوعان

نامدار، سرزمینی است که مابدان می‌نازیم و سر از همگنان برمی‌افرازیم. **بالا می‌بریم**

صمیم دل

مطمئن هستم

فرزندم! من می‌دانم و بی‌گمانم که تو ایران را از بن جان، دوست می‌داری؛

عشق و محبت

اصیل جوانمرد

نژاد

زیرا تو از تبار ایرانیان نژاده و آزاده هستی؛ از آن پاکان که جانشان از مهر ایران،

درخشان

کنایه از بی‌قراری کردن

دانیانی که به خود شناسی رسیدند

تابناک است و دلشان به نام و یاد ایران می‌تپد؛ از آن دانادلان خویشتن شناس که

روشنایی

مشبه

اکنون ایران را به گذشتهٔ پرفروغ آن می‌پیوندند. تو از آن آزاداندیشانی هستی که پایدار

خستگی ناپذیری

ادات تشبیه مشبه به

و نستوه، استوار چون کوه، می‌کوشند که آن گروه از ایرانیان را که از خویش بیگانه شده‌اند،

به خویشان بازآورند و به خود بشناسانند.

شک

ندا و منادا

ای فرزندم! مرا کمترین گمانی در آن نیست که تو ایران را دوست می‌داری؛ لیک

سزاوار

بدان گونه

کافی

دوست داشتن، بسنده نیست؛ ایران را می‌باید شناخت تا بتوان آن را بدان سان که شایسته

کنایه از مسولیت بر عهده گذاشتن

است و سزاوار، به دیگران شناساند. این، باری است که بر دوش تو نهاده شده است؛

مخفف استوار، پایدار

محکم

باری به گرانی دماوند که هر پشت را خرد می کند و در هم می شکنند، مگر پشت ستبر و ستوار

مترادف

کوچک

سنگینی

و نیرومند فرزند ایران که تویی!

کنایه از عاشق شدن

یقین دارم

هر آینه، می دانم که هر کس ایران را به درستی بشناسد، دل بدان خواهد باخت

جناس

و جوشان و پرتوان، خواهد کوشید که در آبادی و آزادی، شکوفایی و توانایی، پیروزی و

واج آرایی حرفی

مترادف

بهروزی آن از هیچ تلاش و تکاپوی، بازماند و دریغ نوزد.

کوتاهی نکند

جمله ۱

شناخت به دست آمده عقیده

بدان / و آگاه باش / که آنچه من با تو می گویم /؛ از سر آگاهی است و برآمده از باوری

شکوه روشنایی

استوار، بدانچه تو می دانی و می باید بکنی. تویی که بر فر و فروغ ایران خواهی افزود و چشم

پاک خواهی کرد

مترادف

تاریکی

حیرت و شگفتی

جهانیان را به خیرکی خواهی کشاند و تیرکی ناخوشتن شناسی و از خود بیگانگی را خواهی زدود.

کنایه از عزیز بودن

مشبه

مشبه به

کوچک

آگاه باش

جمله ۲

هان / و هان / خوشتن را خوار مدار! زیرا در این روزگار، چشم و چراغ ایرانی؛ و در جهان،

آزاد کن

گرامی ترینی؛ پس دل از هر گونه آلایش و گمان درباره خویش پاک ساز و برهان و بدین سخن،

تکرار و تشبیه

مراعات نظیر

جنگل

باور آور که فرزند ایران و بیشه فرهنگ و ادب و اندیشه را شیر شیران هستی.

مشبه

مشبه به

در مورد کشورت مطالعه کن و جست و جو تلاش کن ایران را بشناسی و همچنین وجود خودت را بشناس

واج آرایی ب بخوان/ و بجوی/ و بپوی/ و ایران و خود را بشناس و پروردگار پاک را سپاس بگزار؛

به پاس آنکه تو را فرزند ایران برگزید. ^{تلاش کردن} ^{انتخاب کرد}

آری/ تویی/ که آینده میهن را درخشان خواهی ساخت./

خدای بزرگ، پشت و پناه تو و میهن؛ تن و جانت بی گزند و ^{آسیب} میمنت آبادان باد!

فرزند ایران، میر جلال الدین گزازی؛ با کاهش و اندکی تغییر

فرزند ایران :

کتاب (فرزند ایران) از میر جلال الدین کزازی کتابی است داستانی بر پایه ی سرگذشت فردوسی که در آن زندگی نامه ی این شاعر بزرگ را به شکل داستانی زیبا و جذاب فراهم آورده است

خودارزیابی

- ۱ برترین و گرامی‌ترین ارمغان «ایران» به دیگر سرزمین‌ها چیست؟
اندیشه، خرد و فرهنگ
- ۲ دو تن از دلیران و پهلوانان نامدار ایرانی را نام ببرید که برای سربلندی ایران کوشیده‌اند.
شهید همت، شهید باکری، شهید بابایی، آرش کمانگیر، دریاقلی
- ۳ به نظر شما چگونه می‌توان از فرهنگ و ادب فارسی پاسداری کرد؟
با حفظ ارزش‌های فرهنگی و انتقال آن به نسل‌های دیگر، پرهیز از به کار بردن کلمات غیر فارسی و

۴

همان طور که در سال گذشته خواندید، یکی از عناصر زیباسازی سخن، کاربرد «تکرار» در کلام است. آهنگ حاصل از این تکرار، گوش را می نوازد و بر موسیقی متن و تأثیر آن می افزاید. نمونه های زیر را با هم می خوانیم:

واج آرایی ف

■ کشور ما، همواره سرزمین سپند فرّ و فروغ و فرزانگی و فرهیختگی بوده است.

واج آرایی خ

■ لبخند تو خلاصه خوبی هاست
لختی بخند، خنده گل زیباست

در عبارت و بیت بالا، کدام حروف، بیش از بقیه تکرار شده است؟

بهره گیری از تکرار حروف، کلام را دل نشین تر می سازد و سبب روشنی و رسایی سخن می شود. به تکرار یک حرف یا صدا (صامت، مصوّت) در عبارت یا بیت، «واج آرایی» یا «نغمه حروف» گفته می شود.

فعالیت‌های نوشتاری

۱ غلط‌های املایی را در عبارت‌های زیر بیابید و اصلاح کنید.

الف) ایران، این خواستگاه بخردان، حتی دشمنان به کین و دل چرکین را در برابر شکوه خود به زانو در می‌آورد.

ب) فرزندم، تویی که فرّ و فروق ایران را بدان بازخواهی گرداند و چشم جهانیان را به خیرگی خواهی کشاند.

پ) دل از هرگونه آرایش و گمان درباره‌ی خویش پیرای و یزدان پاک را سپاس بگذار.

فعالیت‌های نوشتاری

۲ کلمه‌های جمع را به مفرد و کلمه‌های مفرد را به جمع تبدیل کنید.

همگان: همه
ارمغان: ارمغان‌ها

رادان: راد
ادب: آداب

۳ در متن درس، دو جمله بیابید که در آنها «تکرار حروف» بر موسیقی کلام افزوده است.
کشور ما همواره سرزمین سپند فرو و فروغ و فرزانگی و فرهیختگی بوده است

۴ مفهوم کلی عبارت زیر را بنویسید.

«تویی که در این روزگار، چشم و چراغ ایرانی و بهارآفرین باغ ایران».
شما جوانان برای ایران ارزشمند و محبوب هستید و باعث پیشرفت و شکوفایی آن هستید

فوت کوزه گری : این اصطلاح زمانی به کار می رود که کسی همه چیز را برای انجام کاری می داند به جز یک

نکته ی مهم و نهایی

فوت کوزه گری

حکایت

کوزه گری ماهر و ورزیده شاگردی داشت که چندین سال نزد او کار کرده و فنون کوزه گری را از او فرا گرفته بود. روزی شاگرد دستمزد بیشتری از استاد درخواست کرد. کوزه گر بردستمزد او افزود. پس از مدتی، باز شاگرد سرناسازگاری گذاشت و گفت: «دیگر فن کوزه گری را به تمامی آموخته ام و قصد دارم در کارگاه خود استادکار شوم». کوزه گر از او خواست به پاس حقی که برگردن او دارد، چند ماهی بماند و یاری اش کند. شاگرد، بی اعتنا به درخواست استاد، او را رها کرد و کوشید در

کارگاه خود برای رقابت با استاد مرغوب‌ترین کوزه‌ها را بسازد. او با دقت شروع به ساختن کوزه کرد اما لعاب هیچ‌یک از کوزه‌ها زیبا و شفاف از کار درنیامد. شاگرد، ناگزیر نزد استاد بازگشت. استاد او را واداشت مدتی دیگر نزد او بماند تا اشکال کار را دریابد. سرانجام یک روز استاد گفت: «رمز مرغوب بودن کوزه‌ها در این است که هر کوزه را پیش از آنکه در کوره بگذارم، فوت می‌کنم تا گردد و خاک از روی آن پاک شود. تو همین یک نکته را در نظر داشتی و اشکال کار تو تنها یک فوت بود؛ فوت کوزه‌گری!»

فوت کوزه‌گری، مصطفی رحماندوست؛ با تصوف و تلخیص

فوت کوزه گری :

کتابی است از مصطفی رحماندوست که موضوع آن مثل های فارسی می باشد مصطفی رحماندوست شاعر ، قصه نویس و مترجم کتاب های کودکان و نوجوانان است

موفق باشید

همراهی

